T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/44
KARAR NO : 2024/143
KARAR TR : 01/04/2024

ÖZET: Davacı şirkete 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca verilen idari para cezası ile on gün süre ile otobüsün parka çekilerek faaliyetten men edilmesine ilişkin kararın iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. Ş. O. T. İ. R. İ. S. ve T. A. Ş.
Vekili : Av. M. B. A.
Davalı : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. D. B. G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığının 13/04/2023 tarihli ve 695 sayılı Encümen Kararı ile, davacıya ait 06 ... 7271 plaka sayılı havalimanı ile şehir merkezi arasında kombine taşımacılık yapan otobüse ilişkin UKOME Kararının ibraz edilemediğinden bahisle, davacı adına 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 (1924) tarih ve 486 numaralı Kanun'un bazı maddelerini Muaddil Kanun'un 1. maddesi uyarınca 1.295 TL idari para cezası verilmiş, ayrıca davacıya ait otobüsün on gün süre ile parka çekilerek faaliyetten men edilmesine karar verilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezası ile 10 gün süre ile faaliyetten men kararına ilişkin Encümen Kararının iptali istemiyle adliyargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 4. Sulh Ceza Hâkimliği 20/10/2023 tarih ve D. İş No.2023/4421 sayılı kararı**le, davaya konu edilenidari yaptırım kararının sulh ceza hakimliğince incelenebilecek kararlardan olmadığı, bu işlemin iptali istemiyle açılan davada idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, görevsizlik nedeniyle başvurunun reddine karar vermiş, karara yapılan itiraz Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliğince reddedilmiş ve ilgi kararkesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"....1608 sayılı Kanun'un 1. maddesinde: "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre İdarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmüne yer verilmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Çeşitli Kabahatler" üst başlığı altında düzenlenen "Emre aykırı davranış" başlıklı 32. maddesinde: "(1) Yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası İdarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir. (2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir. (3) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır." hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanun'un 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesinde: " (1) Bu Kanunun; a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, İdarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanır. " düzenlemesi yer almaktadır.

Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un 19. maddesinde ise: "(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli

bir süre için; a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, b) İşyerinin kapatılması, c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması, d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması, gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır" hükmüne,

"Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrasında: "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" hükmü yer almakta olup, sekizinci fıkrasında ise; "İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararlarında verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür" düzenlemeleri dikkate alındığında, idari yargı yoluna başvurulacağı belirtildiğinden söz konusu itiraz hakkında idari yargının görevli olduğu anlaşılmış olup, Hakimliğimizin görevsizliğine..."

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemleidari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Ankara 16. İdare Mahkemesi 21/12/2023 tarih ve E.2023/2186 sayılı kararı** ile, 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesine göre 1608 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 1608 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, bu durumda 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünün, anılan Kanun'un 27/1.maddesi uyarınca adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı Zabıta Dairesi Başkanlığı'nca 08/04/2023 tarihinde yapılan denetimde davacı şirkete ait 06 ... 7271 sayılı araçta mevzuat hükümlerine aykırı hareket edildiğinden (14/02/2013 tarih ve 2013/07 sayılı kararı ile verilen 10 yıllık sürenin 04/04/2023 tarihinde sona ermesi ve Özel Toplu Taşıma Aracı Çalıştırılmasına ilişkin UKOME kararının denetim ekibine ibraz edilememesi nedeniyle) 1608 sayılı Kanun'un 1.maddesi gereğince 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32.maddesine istinaden 1.295,00 TL idari para cezasıyla cezalandırılmaları ve aracın 10 gün süreyle parka çekilerek faaliyetten men edilmesine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Encümeni'nin 13/04/2023 tarih ve 695 sayılı kararının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca davacının idari para cezası ile cezalandırılmasına ve aracın bu maddede öngörülen sürelere uygun olarak süresiz değil, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesinde belirtildiği üzere belirli bir süre içinon gün faaliyetten men edilmesine karar verildiği, kararın bu haliyle 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 1608 sayılı Kanun'da idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezası ile aracın on gün süre ile faaliyetten men edilmesi kararına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 31/10/2022 tarih ve E:2022/408, K:2022/589 sayılı kararı da bu yöndedir.

Öte yandan; tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davanın ilk olarak Ankara 4. Sulh Ceza Mahkemesinde açıldığı ve adı geçen Mahkemenin20/10/2023 tarih ve D.iş: 2023/4421 sayılı kararı ile uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, itiraz yoluna başvurulması üzerine Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği'nin 2023/12095 D.iş sayılı kararı ile itirazın reddine kesin olarak karar verildiği anlaşıldığından, görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna ulaşılan dava hakkında 2247 sayılı Yasanın 19.maddesi uyarınca görevli yargı merciinin belirlenmesi için dava dosyasının Ankara 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nin ilgili dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dava konusu uyuşmazlığın esasının incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından karar verilinceye değin ertelenmesine..."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Encümenin görev ve yetkileri"* başlıklı 34. maddesinin birinci fıkrasının

(e) bendi şöyledir:

"Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:
.....
e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
....."

7. Belediye encümenlerinin Kabahatler Kanunu hükümlerine göre idari para cezası ve idari tedbir kararları verebileceğine dair hüküm 1608 sayılıUmuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 (1924) tarih ve 486 numaralı Kanun'un Bazı Maddelerini MuaddilKanun'un 1. maddesinde belirtilmiştir. Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik:23/1/2008-5728/66 md.)
Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlereveya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.
Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.
Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır."

8. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)
(1) Bu Kanun'un;
a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,
b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,
uygulanır."

9. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.
(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;
a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,
b) İşyerinin kapatılması,
c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,
d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,
gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.
(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür ."

B. Yargı Kararı

12. 1608 sayılıKanun'un mülga 5. maddesinde; *"Ceza kararlarına tebliği tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimliğine müracaatla şifahi veya yazılı itiraz olunabilir. İtiraz şifahi ise bir zabıt tutularak muterize imza ettirilir. İtirazda sebep gösterilmesi şarttır. Sebep gösterilmeyen itirazlar yapılmamış sayılır. Ticaret ve sanattan men kararıyla para cezasını vermediğinden dolayı hapse değiştirme hükmünün infazı itirazın neticesine karar geri bırakılır."* hükmü yer almakta iken, maddenin birinci fıkrasının Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesine itiraz yoluna başvurulmuş olup, Anayasa Mahkemesi

22/12/2006 tarih, E.2001/26, K.2006/119 sayılı karar ile, *"... haklı nedenlerin ve kamu yararının bulunması halinde idari işlemlere yönelik itirazları inceleme görevi yasa koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. Bu çerçevede, belediyelerce uygulanan kimi idari yaptırımlara karşı, belediye teşkilatının yaygınlığına paralel bir idari yargı teşkilatlanmasının söz konusu olmaması nedeniyle sulh ceza mahkemelerine başvuru olanağı tanımasının hak arama özgürlüğünü kolaylaştırıcı nitelikte olduğu, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasını olanaklı kıldığı ve sayılan hususların sözü edilen itirazları inceleme görevinin adli yargıya bırakılmasının haklı nedenini oluşturduğu sonucuna varılmıştır...."* demek suretiyle kanun kuralının Anayasa'ya aykırı olmadığından bahisle iptal isteminin reddine karar vermiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan01/04/2024tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi ile 1608 sayılı Kanun uyarınca Belediye Encümenince verilen idari para cezasının ve aracın 10 gün süreyle faliyetten menedilerek parka çekilmesi kararının iptaliistemiyle açılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

17. İncelenen uyuşmazlıkta, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca davacının idari para cezası ile cezalandırılmasına ve aracın 10 gün süreyle parka çekilerek faaliyetten men edilmesine karar verildiği, kararın bu haliyle 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 1608 sayılı Kanun'daidari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

18. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezası ve aracın 10 gün süreylefaaliyetten men edilmesi kararına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fikrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 16. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Ankara 4. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 20/10/2023 tarih ve D.İş No.2023/4421 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 16. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 20/10/2023 tarih ve D.İş 2023/4421 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

01/04/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN